Prima instanță: Judecătoria Chișinău (sediul Centru), judecător Tatiana Balan

Dosarul nr. 2a-1660/24
(2-23162490-02-2a-19042024)

D E C I Z I E

10 decembrie 2024 mun. Chișinău

Colegiul Civil, Comercial și de Contencios administrativ
al Curții de Apel Chișinău

Instanța compusă din:
Președintele completului Ruxanda Pulbere
Judecători Dorin Dulghieru și Andrei Cașcaval
Grefier Daniela Cucerenco

Examinând în ședința de judecată publică cererea de apel declarată de avocatul Podlisnic Dorin, în interesul Badia Nataliei,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Badia Ion împotriva Badia Nataliei cu privire la desfacerea căsătoriei și la acțiunea reconvențională înaintată de Badia Natalia împotriva lui Badia Ion, intervenienți accesorii Direcția pentru protecția drepturilor copilului sectorul Buiucani, municipiul Chișinău și Direcția asistență socială și protecție a familiei Călărași, cu privire la stabilirea domiciliului copilului minor, încasarea pensiei de întreținere pentru copilul minor și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 27 martie 2024, prin care s-a admis integral cererea de chemare în judecată înaintată de Badia Ion împotriva Badia Nataliei cu privire la desfacerea căsătoriei și parțial acțiunea reconvențională înaintată de Badia Natalia împotriva lui Badia Ion, intervenienți accesorii Direcția pentru protecția drepturilor copilului sectorul Buiucani, municipiul Chișinău și Direcția asistență socială și protecție a familiei Călărași, cu privire la stabilirea domiciliului copilului minor, încasarea pensiei de întreținere pentru copilul minor și compensarea cheltuielilor de judecată,

a c o n s t a t a t:

Pretențiile reclamantului:

1. La 15 noiembrie 2023 Ion Badia a depus cerere de chemare în judecată împotriva Nataliei Badia cu privire la desfacerea căsătoriei.
2. În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că la *****, între el și Natalia Badia a fost înregistrată căsătoria la Oficiul stării civile Călărași, care a fost trecută în Registrul actelor de stare civilă sub ***** iar din căsătorie s-a născut fiica *****, la *****, care locuiește cu pârâta, el participând la întreținerea acesteia.
3. A susținut că, la moment este imposibilă desfacerea căsătoriei la oficiul stării civile, din motiv că este plecat peste hotarele țării.

4. A relatat că, pe parcursul conviețuirii cu pârâta, viața sa a fost marcată de mai multe neînțelegeri, nu locuiesc împreună de aproximativ 8 ani, din care motiv nu mai dorește păstrarea familiei în continuare și acest fapt l-a determinat să ia decizia de a întrerupe relațiile familiale cu aceasta, precum și nu are nevoie de termen de împăcare.
5. A solicitat admiterea acțiunii și desfacerea căsătoriei încheiată între el și pârâtă, înregistrată la OSC Călărași la ***** și trecută în Registrul actelor de stare civilă sub *****.
6. La 27 decembrie 2023, Natalia Badia a depus cerere reconvențională împotriva lui Ion Badia, intervenienți accesorii Direcția pentru protecția drepturilor copilului sectorul Buiucani, municipiul Chișinău și Direcția asistență socială și protecție a familiei Călărași cu privire la stabilirea domiciliului copilului minor și încasarea pensiei de întreținere a copilului minor și compensarea cheltuielilor de judecată.
7. În motivarea acțiunii reconvenționale pârâta a indicat că, într-adevăr căsătoria între ea și reclamant urma a fi desfăcută, deoarece traiul în comun sub toate aspectele a eșuat, precum și respectiva căsătorie poate fi desfăcută fără acordarea unui termen de conciliere.
8. A susținut că, din căsătoria comună, la *****, s-a născut copilul minor *****, astfel, a solicitat stabilirea domiciliului copilului minor cu ea, iar ea se obligă să respecte toate drepturile lui Ion Badia, să nu împiedice în relația acestuia cu copilul minor, oferindu-i toate condițiile de a participa în mod efectiv la creșterea și dezvoltarea copilului minor, dacă acestea nu vor fi în detrimentul copilului minor și nu îi vor cauza suferințe, însă deja de o perioadă îndelungată de timp, Ion Badia nu se interesează de soarta copilului și nu participă la întreținerea lui.
9. A afirmat că, odată cu desfacerea căsătoriei părinților, copilul nu trebuie să sufere prin schimbarea activităților, alimentației, îmbrăcămintei, etc., care sunt strâns legate de contribuția materială a părinților.
10. A declarat că, se impune necesitatea de a încasa din contul reclamantului în beneficiul ei a pensiei de întreținere a copilului minor în mărime de 5 000 de lei lunar, deoarece prețurile la absolut tot sunt în permanentă creștere.
11. La fel, a indicat că necesitățile unui copil sunt în raport de proporționalitate directă cu sumele ce se investesc lunar întru asigurarea unei dezvoltări corecte și necesare pentru crearea unei personalități independente, dar nu dependente de sărăcie și lipsuri, iar reieșind din interesele superioare ale copilului, datele oferite de Biroul Național de Statistică nu urmează a fi luate în considerare și nici utilizate de către instanța de judecată la adoptarea unei hotărâri la caz.
12. A solicitat admiterea acțiunii reconvenționale, stabilirea domiciliului copilului minor *****, născută la data de *****, cu ea și încasarea de la Ion Badia în beneficiul ei a pensiei de întreținere a copilului minor în sumă de 5000 de lei lunar, precum și compensarea cheltuielilor de judecată.

Poziția instanței de fond:

13. Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 27 martie 2024 s-a admis acțiunea depusă de către Ion Badia împotriva Nataliei Badia cu privire la desfacerea căsătoriei, s-a desfăcut căsătoria încheiată la *****, între Ion Badia și Natalia Badia (Pîntea) înregistrată la Oficiul stării civile Călărași și trecută în Registrul de stare civilă sub ***** s-a încasat în mod solidar de la Ion Badia și Natalia Badia în beneficiul

statului taxa de stat pentru înregistrarea desfacerii căsătoriei și eliberarea certificatului de divorț în sumă de 200 (două sute) de lei.

14. Totodată, s-a admis parțial acțiunea reconvențională depusă de către Natalia Badia împotriva lui Ion Badia, intervenienți accesorii Direcția pentru protecția drepturilor copilului sectorul Buiucani, municipiul Chișinău și Direcția asistență socială și protecție a familiei Călărași cu privire la stabilirea domiciliului copilului minor și încasarea pensiei de întreținere a copilului minor și a cheltuielilor de judecată, s-a determinat domiciliul copilului minor *****, născută la data de *****, cu mama Natalia Badia, s-a încasat de la Ion Badia în beneficiul Nataliei Badia pensia de întreținere a copilului minor *****, născută la *****, în mărime de 3 000 (trei mii) de lei lunar, începând cu data de 27 decembrie 2023 pînă la atingerea majoratului de către copil.
15. De asemenea, s-a încasat de la Ion Badia în beneficiul Nataliei Badia cheltuielile de asistență juridică în sumă de 5 500 (cinci mii cinci sute) de lei și taxa de stat în sumă de 100 (o sută) de lei, precum și în beneficiul statului taxa de stat în mărime de 1080 (o mie optzeci) de lei, pentru pretenția cu privire la încasarea pensiei de întreținere de la care reclamanta este scutită prin lege.
16. În rest acțiunea a fost respinsă.
17. Pentru a hotărî astfel, prima instanță a constatat cert că, părțile nu își doresc menținerea relațiilor familiale, iar continuarea relațiilor de căsătorie nu mai este posibilă.
18. Cu privire la pretenția privind stabilirea domiciliului copilului minor, instanța a constatat necesitatea de a stabili domiciliul copilului minor ***** cu mama Natalia Badia, avînd în vedere că pârâtul nu a obiectat în privința acestui fapt.
19. Referitor la cerința privind încasarea de la Badia Ion a pensiei alimentare în cuantum de 5000 lei instanța a apreciat-o ca fiind neîntemeiată, deoarece dezvoltarea, creșterea şi educarea copilului sunt obligațiunile stricte ale ambilor părinți, indiferent de faptul dacă locuiesc împreună sau nu cu copilul, fiind de obligația ambilor părinți să suporte cheltuielile de întreținere, astfel, nu poate fi pusă pe seama tatălui întreaga sumă pentru întreținerea copilului, motiv pentru care instanța a conchis că suma de 3000 lei în calitate de pensie alimentară este una reală, care urmează a fi încasată de la pîrît în beneficiul reclamantei în calitate de pensie alimentară pentru fiica lor minoră ***** și pînă la atingerea majoratului de către aceasta.
20. În același timp, instanța analizând aportul avocatului Dorin Podlisnic la soluționarea speței, timpul și munca depusă de avocat, rezultatul obținut, justificarea și ponderea mijloacelor de apărare utilizate în cauză și complexitatea cauzei, instanța a considerat necesar de a încasa de la Ion Badia în beneficiul Nataliei Badia cheltuielile de asistență juridică în sumă de 5500 de lei, sumă care este reală, necesară și rezonabilă.

Solicitarea apelantului:

21. Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, avocatul Podlisnic Dorin, în interesul Badia Nataliei, a declarat apel împotriva acesteia, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii instanței de fond în partea respingerii cuantumului solicitat a pensiei pentru întreținerea copilului minor și a cheltuielilor de judecată, cu admiterea integrală a pretențiilor respective.

Argumentele părților:

22. În motivarea apelului, avocatul Podlisnic Dorin, în interesul Badia Nataliei, a reiterat argumentele de fapt și de drept invocate în acțiunea depusă, indicând suplimentar că instanţa de fond a desconsiderat argumentele că preţurile la absolut tot, sînt în permanentă creştere, precum şi inflaţia, ceea ce scade din puterea de cumpărare a valutei naţionale.
23. De asemenea, referitor la cheltuielile pentru asistenţă juridică, a indicat că instanţa a desconsiderat faptul că apelantul a achitat o sumă care este supusă impozitării şi care este confirmată prin bonul de plată, iar negocierea sumei dintre avocat şi client, inclusiv achitarea onorariului avocatului, nu poate fi supus ingerinţei din partea instanţei de judecată, or apelanta a apelat în instanţă datorită neglijenţei şi indiferenţei intimatului în partea ce ţine de respectarea obligaţiilor părinteşti cu privire la întreţinerea copilului minor.
24. Cu atît mai mult, procesul de judecare a cauzei continuă în ordine de apel, ceea ce presupune acordarea asistenţei juridice în continuare, or avocatul nu este obligat să acorde asistenţă juridică gratis, iar pe cale de consecinţă se impune încasarea din contul intimatului în beneficiul apelantului a sumei achitate, integral, în mărime de 7500 lei.
25. În ședința judiciară în instanța de apel, apelanta Badia Natalia și avocatul Podlisnic Dorin, în interesul apelantei, a susținut apelul și a solicitat admiterea acestuia în sensul formulat.
26. În ședința judiciară în instanța de apel, avocatul Melega Anastasia în interesul lui Badia Ion, a solicitat respingerea apelului și menținerea hotărârii judecătorești.
27. Intervenienții accesorii, Direcția pentru protecția drepturilor copilului sectorul Buiucani, municipiul Chișinău și Direcția asistență socială și protecție a familiei Călărași, în ședința judiciară, fiind legal citați despre locul, data și ora acesteia, nu s-au prezentat, nu au comunicat motivele neprezentării și nu au solicitat examinarea apelului în lipsa sa. Instanța de apel, în temeiul art. 379 alin. (2) Cod de procedură civilă, a dispus examinarea apelului în lipsa autorităților tutelare.

Aprecierea instanței de apel:

28. Analizând legalitatea și temeinicia hotărârii atacate, prin prisma argumentelor invocate de participanții la proces și a materialelor din dosar, Colegiul consideră apelul declarat drept neîntemeiat și care urmează a fi respins, din următoarele motive.
29. În conformitate cu art. 373 Cod de procedură civilă *„instanţa de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referinţelor şi obiecţiilor înaintate, legalitatea şi temeinicia hotărîrii atacate în ceea ce priveşte constatarea circumstanţelor de fapt şi aplicarea legii în primă instanţă. În limitele apelului, instanţa de apel verifică circumstanţele şi raporturile juridice stabilite în hotărîrea primei instanţe, precum şi cele care nu au fost stabilite, dar care au importanţă pentru soluţionarea cauzei, apreciază probele din dosar şi cele prezentate suplimentar în instanţă de apel de către participanţii la proces. În cazul în care motivarea apelului nu cuprinde argumente sau dovezi noi, instanţa de apel se pronunţă în fond, numai în temeiul celor invocate în primă instanţă. Instanţa de apel este obligată să se pronunţe asupra tuturor motivelor invocate în apel. Apelantului nu i se poate crea în propria cale de atac o situaţie mai dificilă decît aceea din hotărîrea atacată cu apel, cu excepţia cazurilor cînd consimte şi cînd hotărîrea este atacată şi de alţi participanţi la proces”.*

30. Potrivit art. 385 alin. (1) lit. a) Cod de procedură civilă *,,instanța de apel, după ce judecă apelul, este în drept să respingă apelul şi să mențină hotărârea primei instanțe”.*
31. În conformitate cu prevederile art. 118 alin. (1) Cod de procedură civilă *,,fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor şi obiecțiilor sale”.*
32. Potrivit art. 121 Cod de procedură civilă *,,instanța judecătorească reține spre examinare şi cercetare numai probele pertinente care confirmă, combat ori pun la îndoială concluziile referitoare la existența sau inexistența de circumstanțe, importante pentru soluționarea justă a cazului”,* iar în temeiul art. 122 alin. (1) Cod de procedură civilă *,,circumstanțele care, conform legii, trebuie confirmate prin anumite mijloace de probațiune nu pot fi dovedite cu nici un fel de alte mijloace probante”.*
33. Conform art. 130 Cod de procedură civilă *,,instanţa judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblu şi interconexiunea lor, călăuzindu- se de lege. Nici un fel de probe nu au pentru instanţa judecătorească o forţă probantă prestabilită fără aprecierea lor. Fiecare probă se apreciază de instanţă privitor la pertinenţa, admisibilitatea, veridicitatea ei, iar toate probele în ansamblu, privitor la legătura lor reciprocă şi suficienţa pentru soluţionarea cauzei”.*
34. Astfel, prevederile legale enunţate în mod expres obligă instanţa de apel să verifice circumstanţele şi raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanţe, precum şi cele care nu au fost stabilite şi este obligată să se pronunţe asupra tuturor motivelor invocate în apel.
35. Colegiul Civil reţine că instanţa de apel, potrivit regulilor unui proces echitabil, reţinându-se rolul determinant al concluziilor sale, are obligația să examineze efectiv problemele esențiale care îi sunt supuse aprecierii şi să nu se limiteze la însușirea motivelor instanției inferioare. (Hirro Balani c. Spaniei, nr. 18064/91 din 09.12.1994 §27; Georgiadis c. Greciei nr.21522/93 din 29.05.1997 §43).
36. Totodată, ținând cont că obiect al prezentului apel, așa cum rezultă din instrumentul de atac, reprezintă dezacordul apelantei cu hotărârea primei instanțe în partea respingerii acțiunii reconvenționale și, anume, a cuantumului pensiei alimentare și a cheltuielilor pentru asistența juridică respinse de instanță, Colegiul judiciar se va expune doar la aceste aspecte.
37. Așadar, probatoriul administrat în speță atestă că la ***** între Badia Ion și Badia (Pîntea) Natalia a fost încheiată căsătoria, trecută în registrul actelor de stare civilă OSC Călărași cu *****.
38. Totodată, Badia Ion și Badia Natalia sunt părinții copilului minor *****, născut la *****.
39. De asemenea, din materialele cauzei nu urmează angajarea oficială în cîmpul muncii pe teritoriul Republicii Moldova a pârâtului/intimat Badia Ion.
40. Invocând obligația soțului de a și întreține fiica, Badia Natalia a înaintat prezenta acțiune reconvențională.
41. Conform art. 58 alin. (1) Codul familiei *,,părinții au drepturi și obligații egale față de copii, indiferent de faptul dacă copiii sunt născuți în căsătorie sau în afara ei, dacă locuiesc împreună cu părinții sau separat”.*
42. Tot aceste dispoziții se conțin și în art. 18 alin. (2) din Legea privind drepturile copilului nr. 338-XIII din 15 decembrie 1994, care prevede că *,,ambii părinți, în egală măsură, sau*

persoanele subrogatorii legale poartă răspundere principală pentru dezvoltarea fizică, intelectuală, spirituală şi socială a copilului, ţinând cont în primul rînd de interesele acestuia".

43. În condiţiile art. 74 din Codul familiei „*părinţii sînt obligaţi să-şi întreţină copiii minori şi copiii majori inapţi de muncă care necesită sprijin material. Modul de plată a pensiei de întreţinere se determină în baza unui contract încheiat între părinţi sau între părinţi şi copilul major inapt de muncă. Dacă lipseşte un atare contract şi părinţii nu participă la întreţinerea copiilor, pensia de întreţinere se încasează pe cale judecătorească, la cererea unuia dintre părinţi, a tutorelui copilului sau a autorităţii tutelare teritoriale".*
44. Conform art. 75 alin. (1) și (2) Codul familiei "*pensia de întreţinere pentru copilul minor se încasează din salariul şi/sau din alte venituri ale părinţilor în mărime de 1/4 – pentru un copil, 1/3 – pentru 2 copii şi 1/2 – pentru 3 şi mai mulţi copii. Cuantumul cotelor stabilite la alin.(1) poate fi micşorat sau majorat de instanţa judecătorească, ţinîndu-se cont de starea materială şi familială a părinţilor, de alte circumstanţe importante".*
45. În conformitate cu prevederile art. 76 din Codul familiei *"în cazurile cînd părintele care datorează întreţinere copilului său are un salariu şi/sau alte venituri neregulate sau fluctuabile ori primeşte salariu şi/sau alte venituri, total sau parţial, în natură, ori nu are un salariu şi/sau alte venituri, precum şi în alte cazuri cînd, din anumite motive, încasarea pensiei de întreţinere, sub forma unei cote din salariu şi/sau alte venituri, este imposibilă, dificilă sau lezează substanţial interesele uneia dintre părţi, instanţa judecătorească poate să stabilească cuantumul pensiei de întreţinere într-o sumă bănească fixă plătită lunar sau, concomitent, într-o sumă bănească fixă şi sub forma unei cote din salariu şi/sau alte venituri conform art. 75. Cuantumul sumei băneşti fixe încasate în conformitate cu alin. (1) se determină de instanţa judecătorească, ţinîndu-se cont de starea materială şi familială a părţilor, de alte circumstanţe importante şi păstrîndu-se, dacă este posibil, nivelul anterior de asigurare materială a copilului".*
46. Prin prisma normelor pre-citate, Colegiul judiciar consideră că soluția fondului este justă, fiind bazată pe interpretarea și aplicarea corectă a dispozițiilor legale, precum și pe cercetarea obiectivă a materialelor dosarului, situație ce impune menținerea actului judecătoresc contestat.
47. La acest capitol, Colegiul precizează că prima instanță corect a conchis necesitatea încasării pensiei de întreținere într-o sumă bănească fixă reieșind din informaţia Biroului Naţional de Statistică, din necesitatea asigurării unei întreţineri corespunzătoare și faptul că ambii părinți sunt obligați să contribuie la suportarea cheltuielile pentru întreţinerea copilului minor, or din materialele cauzei lipsesc date despre locul de muncă a pîrîtului/intimatului, despre salariul şi/sau alte venituri ale ultimului, precum și apelanta/reclamanta nu a probat necesitatea încasării pensiei în cuantumul solicitat.
48. La caz, este de menționat că normele de drept național și internațional stabilesc că, răspunderea pentru creșterea copilului și asigurarea dezvoltării sale le revine ambilor părinți, care indiferent de situațiile de conflict apărute între ei trebuie să se conducă înainte de orice după interesul superior al copilului. Deoarece, oricărui copil îi este recunoscut dreptul la un nivel de viață suficient pentru dezvoltarea sa fizică, mintală, spirituală, morală și socială, iar părinților care au în grijă un copil le revine în primul rând responsabilitatea de a asigura, în limita posibilităților și a mijloacelor lor financiare, condițiile de viață necesare dezvoltării copilului.

49. Colegiul civil subliniază că, într-adevăr, întreținerea minorului de către părinții săi are un obiect complex, presupunând acoperirea tuturor cheltuielilor pe care le implică realizarea dreptului copilului de a beneficia de un nivel de trai care să permită dezvoltarea sa fizică, mentală, spirituală, morală sau socială. Corelativ acestui drept al copilului, părinților, le revine responsabilitatea de a asigura, în limita posibilităților, cele mai bune condiții de viață necesare creșterii și dezvoltării copiilor. În consecință, obligația de întreținere a copilului minor de către părinți are ca finalitate asigurarea mijloacelor materiale necesare acoperirii cheltuielilor legate de hrană, îmbrăcăminte, locuință, îngrijirea sănătății, satisfacerea nevoilor social culturale ale copilului, precum și a oricăror alte cheltuieli pe care le reclamă creșterea, educația, învățătura și pregătirea profesională a acestuia.
50. La stabilirea cuantumului pensiei de întreținere, în orice caz, instanța ține cont în primul rând de dreptul copilului de a beneficia de o întreținere corespunzătoare, precum și de interesele acestuia.
51. În acest sens, conform art. 18 alin. (1) din Legea privind drepturile copilului nr. 338 din 15 decembrie 1994, ambii părinți, în egală măsură, sau persoanele subrogatorii legale poartă răspunderea principală pentru dezvoltarea fizică, intelectuală, spirituală și socială a copilului, ținând cont în primul rând de interesele acestuia.
52. Art. 18 alin. (1) al Convenției internaționale din 20 noiembrie 1989 cu privire la drepturile copilului, în vigoare pentru Republica Moldova din 25 februarie 1993, statuează că statele părți vor depune eforturi pentru asigurarea recunoașterii principiului potrivit căruia ambii părinți au o răspundere comună pentru creșterea și dezvoltarea copilului. Răspunderea pentru creșterea copilului și asigurarea dezvoltării sale le revine în primul rând părinților sau, după caz, reprezentanților săi legali. Aceștia trebuie să se conducă înainte de orice de interesul superior al copilului.
53. Totodată, Colegiul civil indică că, în general, întinderea întreținerii copilului minor se stabilește în funcție de starea de nevoie a acestuia, în raport cu posibilitățile de plată ale părintelui care datorează întreținerea, analizate în funcție de câștigul acestuia din muncă și alte venituri.
54. De altfel, Colegiul pune în evidență și faptul că suma pensiei de întreţinere a copilului minor trebuie să fie reală şi necesară, totodată însă să nu fie în detrimentul celuilalt părinte, iar în cazul dat pensia de întreţinere pentru copilul minor în sumă de 3000 lei/lunar, corespunde în mod real nevoilor minorului şi necesităţilor de întreţinere la această vârstă, or, după cum urmează din informația eliberată de Biroul Național de Statistică, minimul de existență pe orașe mari a copiilor cuprinși cu vârsta între 7-17 ani, în anul 2023, a constituit în medie suma de 3470,40 lei.
55. Respectiv, în accepțiunea instanței de apel realizarea unui drept nu se face gratuit, fără a fi supus unor rigori procedurale în ceia ce privește respectarea sarcinii probațiunii, or apelanta prin prisma raționamentului instituit la art. 118 alin. (1) Cod de procedură civilă, urma să demonstreze că suportă cheltuieli de întreținere a copilului minor în mărime de 5000,00 lei lunar (10000 lei/lunar luînd în considerație că ambii părinți sunt obligați să asigure întreținerea copilului), iar la caz apelanta Badia Natalia nu a realizat pe deplin această sarcină legală.
56. Colegiul apreciază critic poziția reprezentantului apelantei cu privire la aprecierea declarației că pentru întreținerea copilului minor este necesară suma de 5000 lei ca degrevată de probațiune avînd în vedere că prețurile mereu cresc, or, în primul rând,

proba respectivă, fiind una personală, implică factorul subiectiv al acesteia, fiind una insuficientă pentru soluționarea cauzei, în al doilea rând, acesta nu este un fapt de notorietate publică și, în al treilea rând, intimatul a obiectat participarea sa la întreținerea copiilor minori în așa măsură.

57. Cu privire la acest aspect, Colegiul civil indică că, practica judiciară, luând în considerație că, în temeiul art. 122 alin. (1) Cod de procedură civilă, circumstanţele care, conform legii, trebuie confirmate prin anumite mijloace de probaţiune nu pot fi dovedite cu nici un fel de alte mijloace probante, a consacrat regula, potrivit căreia, la încasarea pensiei de întreţinere pentru copilul minor, în lipsa altor probe, se ia în considerare, ca circumstanţă stabilită, informaţia prezentată de Biroul Naţional de Statistică despre valoarea minimului de existenţă pentru un copil.
58. Astfel, Colegiul civil concluzionează că, în măsura în care, contrar prevederilor art. 118 alin. (1) Cod de procedură civilă, instanței nu a fost prezentată nici o probă ce ar permite evaluarea criteriilor care trebuie să fie luate în considerație la examinarea cererii privind încasarea pensiei de întreținere, în special celor ce țin de starea materială şi familială a părţilor, simpla invocare de către reclamantă/apelantă a circumstațelor din care urmează că pensia de întreținere urmează a fi încasată în sumă de 5000,00 lei pentru copil, nu poate servi drept temei de a admite integral pretenția respectivă, or, după cum a fost menționat supra, la încasarea pensiei de întreținere în sumă bănească fixă, ca circumstanţă stabilită, se ia informaţia prezentată de Biroul Naţional de Statistică despre valoarea minimului de existenţă pentru un copil.
59. În acest sens, Colegiul civil menționează că instanța trebuie să investigheze în mod obiectiv situația materială, familială, alte circumstanțe importatnte și, în acest scop, trebuie să dispună de acte pentru identificarea tuturor bunurilor imobile şi mobile deţinute în proprietate, a veniturilor obţinute din activităţi generatoare de profit, precum şi a factorilor ce influenţează nemijlocit aspectul economic al persoanei, numărului copiilor şi persoanelor aflate la întreţinere, etc., circumstanțe ce nu se atestă la caz.
60. În același timp, Colegiul indică că, punerea în sarcina apelantei/reclamantei a probațiunii circumstanțelor invocate în acțiune nu este o limitare a drepturilor acesteia, mai mult că ultima nu a solicitat concursul instanței în ceea ce privește prezentarea și reclamarea probelor.
61. În această ordine de idei, Colegiul civil menționează că instanța de fond întemeiat a stabilit cuantumul pensiei de întreținere a copilului minor, ce urmează a fi încasat în beneficiul apelantei, or în situația în care circumstanțele vor suferi modificare, ultima nu este privată de dreptul de a depune o cerere în sensul art. 110 Codul familiei.
62. Cât privește compensarea cheltuielilor de asistență juridică, în conformitate cu prevederile art. 94 alin. (1) Cod de procedură civilă „*instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească părții care a avut câștig de cauză toate cheltuielile de judecată. Dacă acţiunea reclamantului a fost admisă parţial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporţional părţii admise din pretenţii, iar pîrîtului – proporţional părţii respinse din pretenţiile reclamantului”.*
63. Potrivit art. 82 Cod de procedură civilă „*cheltuielile de judecată se compun din taxa de stat şi din cheltuielile de judecare a cauzei”,* iar conform art. 90 lit. i) Cod de procedură civilă „*din cheltuielile de judecare a cauzei fac parte cheltuielile de asistenţă juridică”.*

64. În acord cu art. 96 alin. (1)-(1[1]) Cod de procedură civilă „*instanţa judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să compenseze părţii care a avut cîştig de cauză cheltuielile ei de asistenţă juridică, în măsura în care acestea au fost reale, necesare şi rezonabile. Cheltuielile menţionate la alin. (1) se compensează părţii care a avut cîştig de cauză dacă aceasta a fost reprezentată în judecată de un avocat”*.
65. În același timp, potrivit art. 60 alin. (1) din Legea nr. 1260 din 19 iulie 2002 cu privire la avocatură „*avocatul acordă asistenţă juridică clientului în baza contractului de asistenţă juridică, încheiat în formă scrisă”*.
66. Conform art. 63 alin. (1), (2) și (4) din aceeași lege *„munca avocatului este remunerată din contul onorariilor primite de la persoanele fizice şi juridice. Mărimea onorariului se stabileşte prin acordul părţilor şi nu poate fi schimbată de autorităţile publice sau de instanţa de judecată. Cheltuielile suportate de client în legătură cu acordarea de către avocat a asistenţei juridice la apărarea drepturilor şi intereselor lui legitime în cauzele penale, civile şi administrative urmează a fi compensate integral şi proporţional cerinţelor admise (respinse) de partea adversă.”*
67. Așadar, raportând normele legale menționate supra la cele constatate, Colegiul subliniază că cheltuielile pentru asistenţa juridică trebuie să fie necesare, realmente angajate şi rezonabile ca mărime. Sunt realmente angajate sumele pe care reclamantul le-a plătit sau trebuie să le plătească avocatului.
68. Necesitatea cheltuielilor indică timpul rezonabil necesar pentru a reprezenta reclamantul, probat prin listă detaliată a actelor/acţiunilor efectuate de avocat şi orarul timpului aferent acestora (cu tariful și orarul).
69. Totodată, caracterul rezonabil al cheltuielilor semnifică faptul că în raport cu natura activităţii efectiv prestate, complexitatea, riscul implicat de existenţa litigiului sau şi reputaţia celui care acorda asemenea servicii, ele să nu fie exagerate. Astfel, pentru determinarea caracterului rezonabil al cheltuielilor compensației acordate și pentru o apreciere corectă se va ține cont de: a) complexitatea cauzei; noutatea şi dificultatea întrebărilor juridice ridicate de speță; b) aportul avocatului la soluționarea cauzei; c) timpul şi munca depusă de avocat; d) aptitudinile speciale necesare pentru a acorda asistența (cunoştinţe tehnice speciale, cunoaşterea profundă a unor reglementări de profil, cunoaşterea limbilor străine, a altor procedee de comunicare cu clienți specifici etc.); e) faptul în ce măsură munca avocatului în cauza respectivă îi limitează capacitatea de a lucra în alte dosare; f) rezultatul obținut; g) restricțiile de timp impuse de client şi de circumstanțele cauzei; h) natura şi durata relației dintre avocat şi client; i) experiența, reputația şi abilitatea avocatului; j) justificarea şi ponderea mijloacelor de apărare utilizate în cauză; k) suma despăgubirilor pretinse în cauză; l) alți factori, la discreția instanței.
70. În speță, reclamanta a pretins suma de 7500,00 lei pentru cheltuieli de asistență juridică, prezentând doar bonul de plată Seria ET nr. 0094683 din 27 noiembrie 2023.
71. Așadar, instanța de apel opinează că soluția instanței de fond în privința admiterii parțiale a pretenției privind compensarea cheltuielilor de asistență juridică este întemeiată, or, fără a contesta de principiu suportarea cheltuielilor de asistentă juridică de către apelanta Badia Natalia, consideră că urmează a fi compensate cheltuielile de asistență juridică necesare și rezonabile care, în situația din speță puteau fi dovedite nu numai prin bonul de

plată, ci și prin listă detaliată a actelor/acţiunilor efectuate de avocat şi orarul timpului aferent acestora.

72. Totodată, stabilind dacă costul asistenței juridice solicitate de reclamant este rezonabil, Colegiul ia în calcul noutatea și complexitatea chestiunilor de fapt şi de drept puse în discuție în prezenta cauză, timpul şi munca depusă, justificarea şi ponderea mijloacelor de apărare utilizate în cauză, precum și că aceasta este repetitivă și există o jurisprudență bine stabilită în privința chestiunilor disputate.
73. Mai mult, categoria cauzei, raportată la practica judiciară, denotă gradul mare de admisibilitate, astfel că efortul unui avocat ce practică în cauze omogene nu este unul substanțial și complex.
74. Prin urmare, sub aspectul rezonabilității cheltuielilor de asistență juridică, Colegiul conchide că prima instanță corect a micșorat cuantumul acestora până la suma de 5500 lei.
75. În acest sens, Colegiul menționează că prin compensarea parțială a costului asistenței juridice acordate reclamantului de avocat, din contul părții pârâte, instanța nu modifică onorariu plătit de reclamant reprezentantului său conform contractului de asistența juridică încheiat, ci dispune compensarea reclamantului din contul pârâtului doar costul asistenței juridice strict necesare, realmente angajate şi rezonabile ca mărime în coraport cu complexitatea cazului. În cazul în care reclamantul conform condițiilor contractuale stabilite cu reprezentantul său, a achitat ultimului costuri mai mari a asistenței juridice, decât cel care a fost compensat acestuia din contul pârâtului, atunci această este dreptul reclamantului și este realizarea condițiilor contractului de asistența juridică încheiat cu avocatul respectiv.
76. În acest sens, se subliniază dreptul instanței de a aprecia din oficiu nu doar necesitatea cheltuielilor suportate, dar și cuantumul real al acestora sub sancțiunea de reducere a cheltuielilor pretinse. Partea adversă, care deși este vinovată de declanșarea procesului judiciar, trebuie să suporte doar cheltuielile făcute justificat de către partea câștigătoare.
77. Astfel, din considerentele menționate şi având în vedere că hotărârea primei instanţe este legală şi întemeiată, iar argumentele invocate de către apelantă nu sunt de natură să răstoarne soluția criticată, Colegiul Civil, Comercial şi de Contencios administrativ al Curţii de Apel Chişinău ajunge la concluzia de a respinge apelul declarat şi a menţine hotărârea primei instanţe.
78. În conformitate cu art. 385 lit. a), art. 389-390, art. 394 din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău,-

d e c i d e :

Se respinge cererea de apel declarată de avocatul Podlisnic Dorin, în interesul Badia Nataliei.

Se menține hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 27 martie 2024, emisă în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Badia Ion împotriva Badia Nataliei cu privire la desfacerea căsătoriei, și la acțiunea reconvențională înaintată de Badia Natalia împotriva lui Badia Ion, intervenienți accesorii Direcția pentru protecția drepturilor copilului sectorul Buiucani, municipiul Chișinău și Direcția asistență socială și protecție a

familiei Călărași, cu privire la stabilirea domiciliului copilului minor, încasarea pensiei de întreținere pentru copilul minor și compensarea cheltuielilor de judecată.

Decizia este definitivă, însă poate fi atacată cu recurs la Curtea Supremă de Justiție în termen de două luni din data comunicării deciziei integrale.

Președintele completului Ruxanda Pulbere

Judecători Dorin Dulghieru

Andrei Cașcaval